TOTUL ESTE POSIBIL,
CHIAR ŞI IMPOSIBILUL

Interviu cu Florentin Smarandache, întemeietorul Paradoxismului

Florentin Smarandache s-a născut la 10 decembrie 1954, la Bălceşti, Vâlcea. Este de profesie informatician. Între anii 1982-1984 activează ca profesor de matematică în Maroc. Persecutat pe motive politice, este dat afară din învăţământ. Fuge din ţară în anul 1988, ajungând în Turcia. După 2 ani de lagăr, emigrează în S.U.A., unde trăieşte şi în prezent. Este profesor de matematică la Universitatea din New Mexico. Este celebru înTeoria Analitică a Numerelor prin noţiunile care-i poartă numele, Funcţii şi secvenţe Smarandache. Îşi leagă destinul de o nouă mişcare avangardistă, Paradoxismul.

Tudor Negoescu: *Stimate d-le Florentin Smarandache, sunteţi recunoscut drept întemeietorul, sufletul Mişcării Literare Paradoxiste. Cum a apărut această mişcare cu caracter neoavangardist?*

Florentin Smarandache: La începutul anilor ’80, supărat pe lume, m-am retras în studiul matematicii. Dar mi-am dat seama că nu puteam protesta împotriva totalitarismului prin intermediul cifrelor, ecuaţiilor şi figurilor geomerice. Aveam nevoie de o defulare. Şi am găsit-o în scris. Paradoxismul a pornit ca un protest anti-totalitar împotriva unei societăţi închise, România anilor 1980, unde întreaga cultură era manipulată de un singur grup. Numai ideile lor contau. Noi, ceilalţi, nu puteam publica aproape nimic. Eram trataţi ca nişte marionete. Era o situaţie umilitoare. Ermetismul acestei societăţi mă adusese la disperare! Şi-atunci am zis: hai să facem literatură… fără a face literatură! Să scriem… fară sa scriem nimic.

Tudor Negoescu: *Cum e posibil aşa ceva? Vreţi să detaliaţi ?*

Florentin Smarandache: Cum? Simplu: literatura-obiect. “Zborul unei păsări”, de pildă, reprezenta un “poem natural”, care nu mai era nevoie să-l scrii,

fiind mai palpabil si perceptibil decât nişte semne aşternute pe hârtie, care, in fond, ar fi constituit un “poem artificial”: deformat, rezultat printr-o traducere de către observant a observatului, iar orice traducere falsifică într-o anumită măsură. “Maşinile uruind pe străzi” era un “poem citadin”, “ţăranii cosind” un “poem semănătorist”, “visul cu ochii deschişi” un “poem suprarealist”, “vorbirea în dodii” un “poem dadaist”, “conversaţia în chineză pentru un necunoscător al acestei limbi” un “poem lettrist”, “discuţiile alternante ale călatorilor, într-o gară, pe diverse teme” un “poem postmodernist” (inter-textualism).

O clasificare pe verticală? “Poem vizual”, “poem sonor”, “poem olfactiv”, “poem gustativ”, “poem tactil”. Altă clasificare în diagonală: “poem fenomen (al naturii)”, “poem stare sufletească”, “poem obiect/lucru”. În pictură, sculptură analog – toate existau in natură, de-a gata.

Deci, un protest mut am facut! Mai tarziu, m-am bazat pe contradicţii. De ce? Pentru că trăiam în acea societate o viaţă dublă: una oficială – propagată de sistemul politic, şi alta reală. În mass-media se promulga că “viaţa noastră era minunată”, dar în realitate “viaţa noastră era mizerabilă”. Paradoxul in floare! Şi atunci am luat creaţia în deriziune, în sens invers, sincretic.

Astfel s-a născut paradoxismul. Bancurile populare, la mare vogă în “Epoca” Ceauşescu, ca o respiraţie intelectuală, au fost surse de inspiraţie superbe.

“Non”-ul si “Anti”-ul din manifestele-mi paradoxiste au avut un caracter creativ, nicidecum nihilistic (C. M. Popa). Trecerea de la paradoxuri la paradoxism a descris-o foarte documentat Titu Popescu într-o carte clasică asupra mişcarii: “Estetica paradoxismului” (1994). Pe când I. Soare, I. Rotaru, M. Barbu, Gh. Niculescu au studiat paradoxismul în opera mea literară. N. Manolescu se exprima despre un volum de versuri al meu că este "în răspăr".

Tudor Negoescu: *Cu ce alte înfăptuiri se mai poate mîndri Mişcarea Paradoxistă?*

Florentin Smarandache: În 1993 am efectuat un turneu paradoxist în Brazilia pe la universităţi si asociaţii literare, cu multe conferinţe.

În decursul a 20 de ani de existenţă a paradoxismului, s-au publicat 25 de cărţi şi peste 200 comentarii (articole, recenzii, note), plus 3 antologii internaţionale

cuprinzând circa 300 scriitori de pe glob, cu texte în diverse limbi. Anul acesta, în decembrie, voi edita cea de-a patra antologie internaţională de literatură paradoxistă. În paginile ei îşi vor găsi locul şi câţiva autori din România, care au îmbrăţişat ideile Paradoxismului, trei dintre ei fiind chiar craioveni de-ai noştri!

În SUA editez revista "The Paradoxist Literary Movement Journal"(multilingvă).

Tudor Negoescu: *Ce mentori, ce modele artistice aţi avut, d-le Smarandache?*

Florentin Smarandache: Unii comentatori mă văd ca pe un continuator al unor Tristan Tzara, Urmuz, Adrian Maniu, Jacques Prevert, Eugen Ionesco, că aş practica o artă a absurdului, că aş fi un exorcist al ideii de literatură! Eu declar că nu am avut un premergător care să mă fi influenţat, ci m-am inspirat din situaţia pe dos care exista în ţară. Am pornit din politic, social, si treptat am ajuns la literatură, artă, filozofie, chiar ştiinţă.

Prin experimente bazate pe contradicţii s-au adus termeni noi în literatură, artă, filozofie, ştiinţă, chiar şi noi proceduri, metode, algoritmi de creaţie.

Într-unul dintre manifeste propusesem deturnarea sensului, de la figurat la propriu, interpretari în contra-sens ale expresiilor si clişeelor lingvistice, etc.

Tudor Negoescu: *Un critic avansa ideea că dvs. aţi propune, mai degrabă "o nouă dezordine" în lumea artelor. Cum comentaţi?*

Florentin Smarandache: Câinii latră, caravana trece. Adevărul e că toţi care propuneau un stil nou provocau o aparentă nouă dezordine. Vezi cubiştii, futuriştii, minimaliştii, suprematiştii (Malevich), constructiviştii (Kupka, Gabo, Rodchenko), deconstructiviştii (în arhitectură), barochiştii, orphiştii, populiştii, Arta Op(tică) (Vasarely), PopArt şi asambliştii (Andy Warhol, Wayne Thiebaud, Roy Lichtenstein), conceptualiştii, abstracţioniştii.

Chiar şi incercări mai puţin cunoscute precum, de pildă, rayonismul (Larionov, Goncharova), bazat numai pe raze liniare de lumină în pictură, a trezit interesul unui Kandinski.

Îmi plac experimentele, sînt înnebunit după ele; iar, de aici, se ajunge la debalansare, şi iar la un echilibru în dezechilibru. Nimic nu poate rămâne static. Am admirat mişcările de creaţie, şi le-am citit regulile nu pentru a le urma, ci a le încălca.

Precum Chaim Soutine, peintre maudit, între cele două războaie, de la Ecole de Paris, care îşi distrugea periodic pânzele, aşa îmi păstrez eu nepicturile.

Pictura involuntară mă preocupă, fiindcă arta voită (cu tendinţă sau fără) e artificială, nesinceră, nespontană.

Tudor Negoescu: *Care este destinul unui scriitor de limba română în străinătate?*

Florentin Smarandache: Vorbind despre destin l-aş aminti pe P. Pandrea care, în eseul "Sociologia şi metafizica Olteniei" făcea remarca: "Noi suntem olteni, peste acest destin nu se trece!" Ca scriitor de limba română, în străinătate nu prea ai destin, te poţi rata foarte uşor. Nu prea ai şanse. Doar să scrii pentru o măruntă gazetă a diasporei româneşti. Şi, cu mici excepţii, nu se poate trăi din literatură. Dar eu sunt optimist. Mă bazez pe voiciunea inteligenţei olteneşti, pe ambiţia specifică oltenilor şi pe şansa de a trăi în lumea liberă!

Încerc să-mi traduc operele în engleză, să iau contact cu scriitori de prin diverse ţări, să am cărţi în cât mai multe biblioteci mari. Îmi construiesc sigur destinul.

Tudor Negoescu: *Deci, cum vă simţiţi în America?*

Florentin Smarandache: Parafrazîndu-l pe Petre Roman aş zice că mă simt ca dracu. Adică, serios acum, mă simt foarte izolat. Fierb în suc propriu! În orăşelul actual, Gallup, n-am nicio comunitate românească, în afară de familia mea. Mă mai salvează activitatea universitară, cât de cât. În timpul liber stau călare pe telefon şi pe calculator. Trimit de zor mesaje prietenilor şi rudelor din ţară. Aş vrea să am confortul american, dar să trăiesc printre prietenii mei din România. Le duc dorul.

Tudor Negoescu: *Ca matematician, ce definiţie daţi Paradoxismului?*

Florentin Smarandache: Rezumând, aş spune: Totul este posibil, chiar şi imposibilul!

Tudor Negoescu: *Când trăiaţi în ţară, eraţi un fan recunoscut al echipei de fotbal Universitatea Craiova. Ce mai ştiţi despre ea?*

Florentin Smarandache: Mă îngrijorează, chiar sunt mâhnit când aflu de la prieteni că echipa fanion a Olteniei a ajuns ciuca bătăilor într-un campionat, nici el

prea serios. Leii din Bănie au ajuns nişte mâţe jigărite. Am auzit că ne bat acum până şi blajinele echipe moldovene, altădată victime sigure în meciurile cu noi. Păcat!

Tudor Negoescu: *Vă mulţumesc pentru amabilitatea dvs, și vă doresc succes în lupta cu îngerul paradoxist!*

Florentin Smarandache: *Şi eu vă mulţumesc!*

A consemnat Tudor NEGOESCU